

ETNINĖS KULTŪROS GLOBOS TARYBA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 60, LT-01110 Vilnius. Tel. (8 5) 210 7161, el. p. info@ekgt.lt,
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188756614.

Lietuvos heraldikos komisijai

2022-06-22 Nr. S-93

DĖL AUKŠTAITIJOS HERALDIKOS

Etninės kultūros globos taryba (toliau – EKG) siekia teisiškai galutinai įtvirtinti Lietuvos etnografinių regionų heraldiką. EKG padalinys Aukštaitijos etninės kultūros globos regioninė taryba (toliau – Aukštaitijos taryba) 2021 metų pabaigoje aptarė regiono heraldikos klausimą ir nutarė inicijuoti 2005 m. sukurtų Aukštaitijos heraldikos projektų, suderintų 2006 m. su Lietuvos heraldikos komisija (toliau – LHK), tobulinimą, kadangi konstatavo, jog ši heraldika regione neprisigijo dėl pernelyg didelio panašumo į Lietuvos valstybės, Vilniaus ir Panevėžio apskričių bei Vilniaus rajono savivaldybės herbus – visur kaip pagrindinis simbolis yra Vytis (panašumas ypač akivaizdus, jei pagal sukurtą Aukštaitijos didžiojo herbo projektą būtų sukurtas ir mažojo herbo projektas, žr. 1 priedą). Atkreipiame dėmesį, kad pagal Lietuvos Respublikos valstybės herbo, kitų herbų ir herbinių ženklų įstatymo 2 straipsnio 4 dalyje pateiktą sąvokos *herbas* apibrėžimą, tam tikros teritorijos (valstybės, apskrities, savivaldybės, etnografinio regiono, miesto, miestelio ar kaimo) herbas yra skiriamasis ženklas, skirtas būtent tam tikrai teritorijai simbolizuoti ir išskirti, tačiau Aukštaitijai sukurtas herbas tokiu išskirtinumu ir regionui būdinga simbolika nepasižymi.

Dėl to Aukštaitijos taryba sudarė darbo grupę siūlymams dėl Aukštaitijos naujos heraldikos kūrimo parengti (vadovas – Jonas Vaiškūnas). Pritarusi darbo grupės pateiktiems siūlymams, Aukštaitijos taryba 2022 m. kovo 15 d. surengė pasitarimą su Aukštaitijos etnografinio regiono savivaldybių atstovais, kuriame pristatė siūlymus dėl Aukštaitijos heraldikos tobulinimo. Šiems siūlymams dauguma savivaldybių per pasitarimą pritarė.

Aukštaitijos tarybos siūlymai dėl Aukštaitijos heraldikos:

1. Heraldiniame skyde vaizduoti ne raitelį ant žirgo, o laisvą žirgą dėl šių priežasčių: 1) raitelis (vytis) primena Lietuvos herbą, dėl to Aukštaitijos herbas praranda savitumą; 2) kitų Lietuvos etnografinių regionų herbų pagrindinis simbolis yra gyvūnas (Žemaitijos – meška, Suvalkijos (Sūduvos) – tauras, Mažosios Lietuvos regiono bendruomenė renkasi briedį; Dzūkijos (Dainavos) herbo laikytojai yra lūšys), todėl ir kuriant Aukštaitijos herbą reikėtų laikytis šio principo.

2. Herbiniame skyde sukeisti baltą (sidabrinę) ir raudoną spalvas: skydo dugną vaizduojant raudoną, o žirgą – baltą. Toks spalvų sukeitimas (lyginant su 2006 m. projektu) būtinas, kadangi lietuvių mitologijoje sureikšminamas būtent baltas žirgas, kai raudono žirgo simbolio iš viso nėra, be to, sukeičiant herbe spalvas vietomis, išlaikomas tradicinis baltos ir raudonos spalvų sambūvis.

3. Didžiajame Aukštaitijos herbe lotynišką užrašą „Patriam tuum mundum existima“ (liet. „Savo tėvynę laikyk visu pasauliu“) keisti į lietuvišką „Aukštaitija – šventa protėvių žemė“. Siūlymo pagrindimas: lotyniško šūkio turinys nėra aiškus ir turi asociatyvias konotacijas su priešingos prasmės

šūkiu „Visas pasaulis – mano tėvynė“; šūkis turi būti lietuviškas, nes lietuvių kalbos vartojimas sureikšmina Lietuvą kaip tėvynę, taip pat ir Aukštaitiją.

4. Vietoje skydą laikančių angelų rinktis ąžuolo arba ąžuolo šakų simbolius. Siūlymo pagrindimas: heraldinio skydo laikytojai angelai kaip krikščioniški simboliai yra vėlyvi, todėl keistini į archajiškesnį ąžuolo/ąžuolo lapų simbolį, tuo būdu kuriant vientisą prasmingą simbolinę kompoziciją – baltas/šventas žirgas prie švento ąžuolo/pasaulio medžio.

Prašome apsvarstyti mūsų siūlymus artimiausiame LHK posėdyje.

PRIDEDAMA. Herbų su Vyčiu palyginimas, 1 lapas.

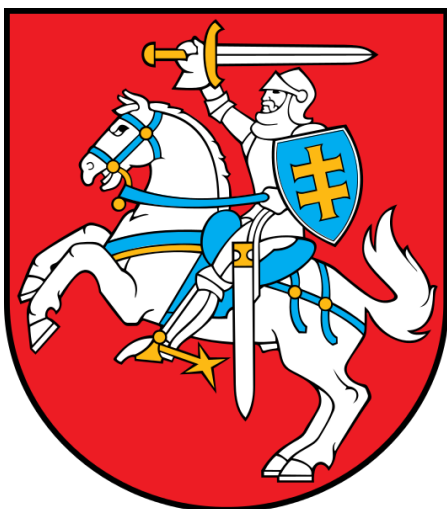
Tarybos pirmininkė

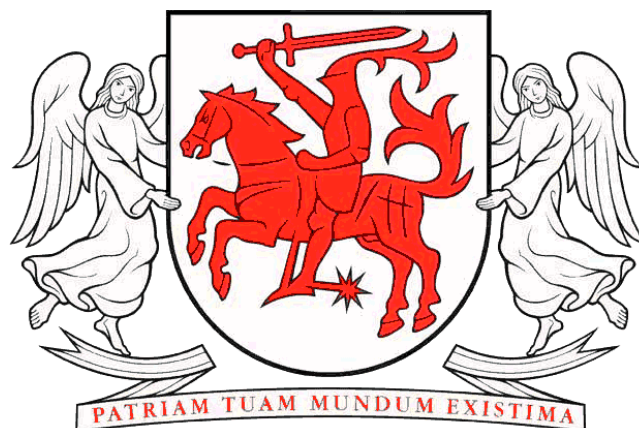
Dalia Urbanavičienė

Herbų su Vyčiu palyginimas

Lietuvos herbas

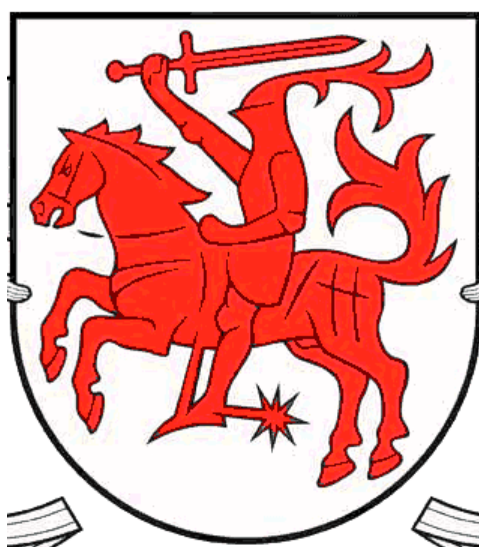
Aukštaitijos didžiojo herbo projektas

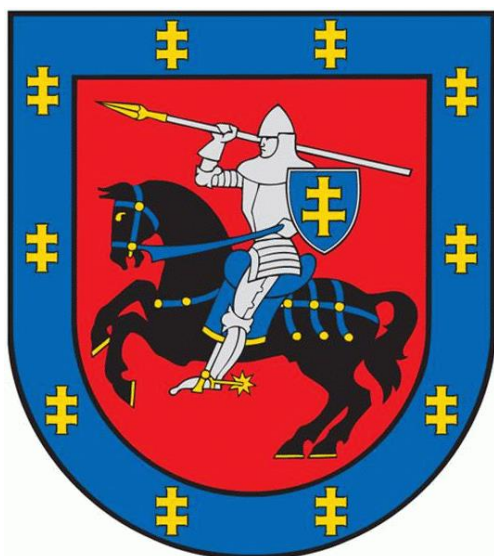
Vilniaus rajono savivaldybės herbas

Galimas Aukštaitijos mažasis herbo pagal projektą

Vilniaus apskrities herbas

Panevėžio apskrities herbas

